

XI. BÖLÜM

ULUSLARARASI VE ULUSALTURİZM KURULUŞLARI

Yrd. Doç. Dr. Seda ŞAHİN
Balıkesir Üniversitesi

Öğr. Gör. Aydın ÜNAL
Kırklareli Üniversitesi

Giriş

Turizm hareketlerinin başlangıcı tarih öncesi çağlara kadar dayandırılmakta iken dünyada turizm alanındaki ilk örgütlenmenin 1907 yılında Britanya Konaklama Birliği ile başladığı görülmektedir. Türkiye’de turizm alanındaki ilk örgütlenme ise Atatürk’ün emriyle 1923 yılında kurulan Türk Seyyahın Cemiyeti ile gerçekleşmiştir. Daha sonra Türkiye Turing ve Otomobilciler Kurumu adını alan Türk Seyyahın Cemiyeti ve Türkiye Seyahat Acentaları Birliği hariç Türkiye’deki örgütlenmenin 1980 yıllardan sonra artan turizm hareketlerine paralel olarak son 20-30 yıllık süreçte hız kazandığı görülmektedir. Turizm sektöründe yaşanan hızlı gelişmeler beraberinde pek çok sorunu da getirmiştir ve bu sorunların çözümü için bir örgütlenme ihtiyacını doğurmuştur. Bir başka ifadeyle sektörün örgütlenme ihtiyacı sektörün gelişme seviyesine göre şekillenmiştir. Bugün turizm örgütleri, turizm sektörüne yön veren, sektörün sorunlarını tespit edip çözüm önerileri geliştirmeye çalışan, sektör temsilcilerini ve işletmeleri aynı çatı altında toplayarak iletişim ve işbirliklerinin artmasına vesile olan önemli kuruluşlar halini almıştır.

Türkiye turizmindeki kamusal örgütlenme 1949 yılına kadar karışıklık içinde geçmiştir. 1949 yılında ilk defa genel müdürlük seviyesinde kamusal bir örgütlenmenin ortaya çıkması ile turizm faaliyetlerinin daha etkin bir şekilde sürdürülmesi hedeflenmiş, 1957 yılında bakanlık seviyesine yükselmesi ile beraber turizmde ciddi bir örgütlenme sürecinin ilk adımları atılmıştır. Türkiye turizmindeki en büyük kamusal örgütlenme ise 1963 yılında Turizm ve Tanıtma Bakanlığının kurulması ile başlamıştır. 1983 yılında Kültür Bakanlığı ile birleşen, 1989 yılında Turizm Bakanlığı olarak isimlendirilen, 2003 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı ile tekrar birleştirilen bu örgütlenme Türkiye’de kamu düzeyindeki en büyük örgütlenmedir.

Kitabın bu bölümünde uluslararası turizm örgütlenmeleri ve Türkiye’de turizm sektöründe görülen örgütlenmeler hakkında bilgi verilmiştir ve bu yapıların örgütleniş şekilleri, faaliyetleri ve önemleri üzerinde durulmuştur. Bu doğrultuda uluslararası turizm kuruluşları; uluslararası turizm örgütleri, uluslararası ulaştırma örgütleri, uluslararası seyahat örgütleri, uluslararası konaklama örgütleri, uluslararası diğer turizm örgütleri alt başlıkları altında ele alınmıştır. Türkiye’deki turizm örgütlenmeleri ise kamusal turizm örgütlenmeleri ve özel turizm örgütlenmeleri şeklinde sınıflandırılmış ve bu örgütlenmeler hakkında bilgi verilmiştir.

11.1. Uluslararası Turizm Kuruluşları

Dünya genelinde turizm alanında faaliyet gösteren işletmeleri temsilen kurulmuş ve herhangi bir kâr amacı gütmeyen faaliyetlerini sürdüren birçok kurum ve kuruluş bulunmaktadır. Başta Dünya Turizm Örgütü olmak üzere havacılık, seyahat, otelcilik, yiyecek içecek, kruvaziyer ve rehberlik gibi turizmin temel bileşenlerini oluşturan alanlar ile ilgili küresel ölçekli kurumlar ve kuruluşlar çok çeşitli çalışmalar yürütmektedir. Kâr amacı gütmeyen uluslararası turizm kuruluşları bir yandan sektörde faaliyet gösteren işletmelerin daha etkin işbirliğinde bulunmasına vesile olurken diğer yandan turizm sektörünün gelişmesi ve iyileşmesine de önemli katkılar sağlamaktadır.

11.1.1. Uluslararası Turizm Örgütleri

Uluslararası turizm örgütleri herhangi bir kar amacı gütmeyen turizmin gelişmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması yolunda adımlar atan, turizm alanında faaliyet gösteren kurumları bir çatı altında toplayan ve onların temsilciliğini yapan, dünya genelinde geçerliliği olan kuralları koyup uyulmasını sağlayan örgütlerdir. Başta Dünya Turizm Örgütü olmak üzere bu amaçla kurulmuş pek çok örgüt bulunmaktadır. Bu örgütler hakkında detaylı bilgiler aşağıda sunulmaktadır.

- **Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (United Nations World Tourism Organization – UNWTO):** Turizmin uluslararası alanda en büyük organizasyonu ve temsilcisi olan örgüt; ekonomik büyüme, gelişmenin devamlılığı ve çevresel sürdürülebilirlik konularında dünya genelinde turizm politikalarının geliştirilmesini ve sektörün bilgilendirilmesini amaçlamaktadır. Ayrıca sürdürülebilir gelişme hedeflerinin başarılması, yoksulluğun azaltılması, sürdürülebilir gelişmenin desteklenmesi, turizmin pozitif sosyo-ekonomik katkılarının artırılması ve negatif etkilerinin azaltılması ve turizm eğitiminin ve uygulama programlarının geliştirilmesine yönelik teknik yardım projelerinin geliştirilmesine yönelik destek sağlamaktadır (UNWTO, 2015; Dışişleri Bakanlığı, 2015; KTB, 2015a).

Resmi Turizm Reklam Kuruluşları Uluslararası Birliği adı ile 1925 yılında Lahey’de kurulan örgütün adı ikinci dünya savaşından sonra Resmi Turizm Kuruluşları Uluslararası Birliği olarak değişmiş ve merkezi Cenevre’ye taşınmıştır. 1969 yılında Dünya Turizm Örgütü adını alan birlik ilk genel kurul toplantısını Madrid’de yapmış ve 1976 yılında sekretaryasını Madrid’de kurmuştur. 2003 yılında Birleşmiş Milletler ile imzalanan anlaşma sonucu Dünya Turizm örgütü bir uzmanlık kuruluşu haline gelmiş ve Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü adını almıştır (Dışişleri Bakanlığı, 2015).

Türkiye’de örgütün kurucu üyeleri arasında yer almaktadır ve 1975 yılından beri tam üyedir. Örgüt, 2015 yılı itibariyle 157 üye ülke, 6 ortak üye ve 450’nin üzerinde bağlantılı üyenin (özel sektör, eğitim kurumları, turizm dernekleri ve yerel turizm yönetimleri) bağlı olduğu bir çatı kurumdur.

- **Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Kurumu (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization - UNESCO):** Kurumun temel hedefi, ortak paylaşımı bulunan değerlere dayalı olarak farklı kültürler, medeniyetler ve insanlar arasında birlikteliğin sağlanmasıdır. UNESCO 1946 yılında Birleşmiş Milletlerin özel bir kurumu olarak kurulmuştur. Kurumun Yasası 44 ülkenin temsilcilerinin katıldıkları bir toplantıda 1945 yılında kabul edilmiştir. Bu yasayı imzalayan ilk 20 devlet arasında Türkiye 10. sıradadır (UNESCO Türkiye Milli Komisyonu, 2016).

- **Uluslararası Turizm Birliği (AIT):** Turling kulüpleri ve otomobil kurumlarının üye olduğu uluslararası bir federasyondur. 84 ülkede, 122 üye kulüp ve 330 milyonluk temsil genişliğine sahiptir. Türkiye Turling ve Otomobil Kurumu AIT üyesidir. Birliği temel amacı, tüm dünyada kişilerin seyahat güvenliği ve özgürlüğünü teşvik etmektir. Ayrıca, birlik, dünya çapındaki üye kuruluşlardan hizmet alan kişilere, kaliteli hizmet sunulmasını sağlamaya yönelik çalışmalar yapmaktadır. Diğer yandan, seyahat özgürlüğünün akılcı ve kabul edilebilir sınırlar içerisinde gerçekleştirilmesini sağlamaya yönelik faaliyetler yürütmektedir (Dış İlişkiler ve AB Koordinasyon Dairesi Başkanlığı, 2016).

- **İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı (OECD):** Demokratik yapılara ve piyasa ekonomisine sahip 34 ülkenin ortaklaşa çalıştığı bir örgüttür. Küreselleşmenin getirdiği ekonomik, sosyal ve yönetim sorunlarını çözmek ve sürecin fırsatlarından faydalanmak teşkilatın temel amacıdır. Ekonomik büyüme, mali istikrar, ticaret ve yatırım, teknoloji, yenilik, girişimcilik ve kalkınma alanlarında işbirliği yoluyla refahın sağlanması ve yoksullukla mücadele konularında hükümetlere yardımcı olmak birliğin diğer amaçlarıdır. Türkiye 1960 yılında kurulan birliğin kurucu üyelerindedir (Dışişleri Bakanlığı, 2016).

11.1.2. Uluslararası Ulaştırma Örgütleri

Uluslararası Ulaştırma Örgütleri insanların seyahatlerinde ekonomik prensiplere uygun olarak hızlı, güvenli ve düzenli bir şekilde taşınmasını sağlamak amacıyla adımlar atan, bu alanda faaliyet gösteren kurumları bir çatı altında toplayan ve onların temsilciliğini yapan, dünya genelinde geçerliliği olan kurallar koyup uyulmasını sağlayan örgütlerdir. Bu kuruluşların amaçları arasında seyahat eden kişi sayısını artırmak, daha hızlı ekonomik güveli ve konforlu ulaşım imkânlarını artırmak, ulaştırma işletmeleri arasında işbirliğini artırmaktır. Bu amaçla kurulmuş pek çok uluslararası örgüt bulunmaktadır. Bu bölümde Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği, Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü, Uluslararası Havacılık Federasyonu, Uluslararası Kruvaziyer Birliği hakkında bilgi verilmektedir.

- **Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği (International Air Transport Association – IATA):** Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği, dünya genelindeki ticari havayolu biletlerinin ve toplam havayolu trafiğinin %83'ünü temsil etmektedir. Birlik 1945 yılının Nisan ayında Havana'da (Küba) kurulmuştur. Birliğin amaçları arasında dünya genelinde havayolu ile seyahat eden kişilerin sayısını arttırmak, hava hizmetlerini daha ekonomik ve güvenli hale getirmek, havayolu işletmeleri arasında işbirliğini geliştirmek ve havayolu taşımacılığında yeniliği desteklemek sayılabilir. Birliğin kuruluşundan bugüne değin geçen yetmiş yıllık sürede uluslararası hava taşımacılığı yüz kattan daha fazla büyüme kaydetmiştir. 1945 yılında çoğunluğu Avrupa ve Kuzey Amerika'dan olan 31 ülkeden 57 üyesi bulunan birliğin, 2015 yılı itibarıyla 117 ülkeden 260 üyesi bulunmaktadır. Birliğin 60 ülkede 63 tane ofisi mevcuttur. Türkiye'den de Atlasjet Airlines, Corendon Airlines, Freebird Airlines, Onur Air, Sun Express, Pegasus Airlines ve Türk Hava Yolları birliğe üye havayolu şirketleridir (IATA, 2015).

- **Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü (ICAO):** Birleşmiş Milletlere bağlı bir uzmanlık örgütü olarak 1947 yılında kurulmuştur. Sivil havacılık alanında küresel ölçekte önemli ve kalıcı gelişmelerin yaşanmasına katkı sağlayan bir örgüttür. Temel faaliyeti uçuş emniyeti ve güvenliğine ilişkin uluslararası kurallar ve politikalar geliştirmektedir. Bu doğrultuda sivil havacılığın düzenli gelişimini ve kurallarının küresel düzeyde uygulanmasını sağlamak ana amaçlarındandır. Türkiye kurucu üye ülkelerdendir ve örgütün en önemli organı olan Konseyde gözlemci statüsündedir (Dışişleri Bakanlığı, 2016).

- **Uluslararası Havacılık Federasyonu (World Air Sports Federation - FAI):** 1905 yılında Paris'te kurulan federasyon, dünyada sportif havacılığın en yetkili kuruluşu olan federasyon 1905 yılında Paris'te kurulmuştur. Temel amacı dünya çapında sportif havacılığın gelişmesini sağlamak olan federasyon, politika, dil, din, ırk ayrımı gözetmeksizin insanları karşılıklı dostluk ve anlayış içinde bir araya getirmeye çalışmaktadır. Federasyonun 100 farklı üye ülkesi bulunmaktadır (FAI, 2016).

- **Uluslararası Kruvaziyer Birliği (Cruise Lines International Association – CLIA):** Kruvaziyer endüstrisi açısından dünyanın en büyük birliği olan CLIA 1975 yılında kurulmuştur. Birlik; çevresel kruvaziyer gemilerin sürdürülebilirliğinin sağlanması, gemilerin sağlıklı-sağlam ve güvenli hale gelmesini ve kruvaziyer seyahat deneyiminin teşvik edilmesini amaçlamaktadır. Birliğin; küresel kruvaziyer kapasitesinin %90'ını temsil eden okyanus gemilerinden özel kruvaziyer gemilerine; 60'tan fazla kruvaziyer üyesi, 275 yetkili üyesi, 13.500 küresel seyahat acentası üyesi, 50.000 bireysel seyahat acentası üyesi ve 22 milyondan fazla kruvaziyer yolcu üyesi bulunmaktadır. Birliğin; Brezilya, Alaska, Avusturalya, Belçika&Lüksemburg, Avrupa, Fransa, Almanya, İtalya, Hollanda, Kuzey Amerika, Kuzey Asya, Kuzey Batı Amerika&Alaska, Güneydoğu Asya, İspanya ve İngiltere&İrlanda'da ofisleri ve temsilcilikleri bulunmaktadır (CLIA, 2015).

11.1.3. Uluslararası Seyahat Örgütleri

Uluslararası Seyahat Örgütleri insanların seyahatlerinde ekonomik prensiplere uygun olarak hızlı, güvenli ve düzenli bir şekilde taşınmasını sağlamak amacıyla adımlar atan, bu alanda faaliyet gösteren kurumları bir çatı altında toplayan ve onların temsilciliğini yapan, dünya

genelinde geçerliliği olan kurallar koyup uyulmasını sağlayan örgütlerdir. Bu kuruluşların amaçları arasında seyahat eden kişi sayısını artırmak, daha hızlı ekonomik güveli ve konforlu ulaşım imkânlarını artırmak, ulaştırma işletmeleri arasında işbirliğini artırmaktır. Bu amaçla kurulmuş pek çok uluslararası örgüt bulunmaktadır. Bu bölümde Dünya Seyahat Acentaları Birliği, Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi, Seyahat Acentaları Birlikleri Evrensel Federasyonu, Uluslararası Tur Yöneticileri Derneği hakkında bilgi verilmektedir.

- **Dünya Seyahat Acentaları Birliği (World Association of Travel Agencies – WATA):** Birlik 5 Mayıs 1949 tarihinde Fransa, İtalya, Belçika ve İsviçre’den sekiz profesyonel seyahat acentasının Cenevre’de buluşması ile kurulmuştur. Birlik; üyelerinin menfaatlerini korumak, üyelerinin kârlılıklarını ve profesyonelliklerini arttırmak, yüksek hizmet kalitesi sağlamak ve üyeleri ile Uluslararası Otel ve Restoran Birliği arasındaki ilişkileri kolaylaştırmayı amaçlamaktadırlar. Birliğin Merkezi Cenevre’dedir. Birliğin 70 ülkeden üyesi bulunmaktadır. Türkiye’den de 1952 yılından beri faaliyetlerini sürdüren “*Morris Turizm*” birliğe üyedir (WATA, 2015).

- **Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi (World Travel and Tourism Council – WTTC):** 1989 yılında American Express’in üst düzey yöneticisi James Robinson önderliğinde dünyada büyük bir endüstri haline gelen seyahat ve turizmi tanımlamak ve sektöre yönelik farkındalık oluşturmak amacıyla Paris’te bir grup özel sektör temsilcisi bir araya gelmiştir. Toplantı da Henry Kissinger’in seyahat sektörünün büyüklüğünün ve statüsünün tanımlanamayacağı çünkü sektörün “*çok fazla bileşenden oluştuğu*” fikri benimsenmiştir. 1990 yılında da bu fikre ilave olarak toplantı grubunun hedefleri de eklenerek Geoffrey Lipman’ın başkanlığında konsey kurulmuştur. 2015 yılı itibarıyla konseye yüzden fazla seyahat ve turizm şirketinin üst düzey yöneticisi, başkanı veya temsilcisi üyedir. Konseyin başlıca amaçları ise seyahatlerin daha özgür hale gelmesi, turizm ve seyahat sektöründe büyüme politikalarının ve ilkelerinin oluşturulması ve turizmde sürdürülebilirliğin sağlanmasıdır (WTTC, 2015).

- **Seyahat Acentaları Birlikleri Evrensel Federasyonu (United Federation of Travel Agents’ Associations - UFTAA):** 1960’lı yıllarda artan kitle turizmi hareketleri sonucu seyahat acentalarını küresel şemsiye bir örgüt altında toplama ihtiyacı sonucu federasyon 1966 yılında Roma’da kurulmuştur. Dünya çapında tanınan bir örgüt olan UFTAA dünyanın önde gelen seyahat ve turizm kuruluşları ile köklü müzakere ortağıdır (UFTAA, 2016).

- **Uluslararası Tur Yöneticileri Derneği (International Association of Tour Managers - IATM):** Uluslararası Tur Yöneticileri Derneği yaklaşık 40 yıl önce kurulmuş ve tüm dünyadan üyelerinin bulunduğu deneyimli bir dernektir. Londra’da kurulan dernek Tur Yöneticilerinin görüşlerini Avrupa Birliği ve Uluslararası düzeyde temsil etmekte ve mesleki tanınmanın sağlanması amacıyla lobicilik faaliyetlerini yürütmektedir. IATM ayrıca üyelerine yönelik eğitici ve geliştirici eğitim programları, geziler ve turlar düzenleyerek üyelerinin performans ve bilgilerini en yüksek seviyeye çıkarmayı amaçlamaktadır (IATM, 2016).

11.1.4. Uluslararası Konaklama Örgütleri

Uluslararası Konaklama Örgütleri, konaklama sektörünün gelişmesi ve sürdürülebilirliğin sağlanması yönünde çalışmalar yürüten, konaklama sektöründe faaliyet gösteren işletmeleri bir araya getirerek işbirliğini geliştirmeye çalışan, üyelerini gerekli platformlarda temsil eden örgütlerdir. Bu alanda faaliyet gösteren örgütlerin başlıca amaçları; konaklama sektöründe çalışanların çalışma koşullarının iyileştirilmesi, iş güvenliğinin sağlanması, sürdürülebilir turizm destek verilmesi ve otel sınıflandırmaları için uluslararası ortak bir sistemin kurulması yönünde çalışmalar yapmaktır. Bu bölümde Uluslararası Otel ve Restoran Birliği, Uluslararası Kamp ve Karavan Federasyonu hakkında bilgi verilmektedir.

- **Uluslararası Otel ve Restoran Birliği (International Hotel&Restaurant Association - IH&RA):** 1921 yılının Nisan ayında Avrupalı, Afrikalı, Latin ve Amerikalı çeşitli otelciler bir araya gelerek uluslararası bir birliğin kurulmasını kararlaştırarak Uluslararası Otelciler İttifakı’nı (International Hotel Alliance – IHA) oluşturmuşlardır. 1947 yılının Kasım ayında

ittifak ismini Uluslararası Oteller Birliği olarak değiştirerek merkezini Londra'da kurmuştur. 1949 yılında merkezini Paris'e taşıyan birlik, 1997 yılının Kasım ayından itibaren restoranları da birliklerine kabul etmeye başlamıştır. Bylece isimleri Uluslararası Oteller Birliği ve Restoranlar Birliği olarak değişmiştir.

Birlik; otellerde ve restoranlarda çalışma koşullarının iyileştirilmesini, işyerlerinde iş güvenliğin sağlanmasını, çeşitli evre dlleri ile sürdürülebilir turizme destek verilmesini, konaklama araştırmalarına ve istatistiklerine katkı sağlanmasını ve farklı ülkelerde otel sınıflandırma sistemleri için uzman gözlemci/yönetici olarak hizmet verilmesini amaçlamaktadır. Birliğe; Uluslararası, Ulusal ve Bölgesel Otel ve Restoran Birlikleri, Uluslararası ve Ulusal Otel ve Restoran Zincirleri, otel ve restoran sahipleri, geliştiricileri ve yatırımcıları, bireysel otel ve restoranlar, sektör ile bağlantılı kurumlar ve öğrenciler, bağımsız otelciler ve restoranlar üyedir. Birliğe Türkiye'den de Turistik Otelciler, Yatırımcılar ve İşletmeciler Birliği (TUROB) yedir (IH&RA, 2015).

- Uluslararası Kamp ve Karavan Federasyonu (International Federation of Camping and Caravanning - FICC)

Nerde olursa olsun kamp ve karavan yapanların çıkarlarını temsil eden dünya çapında bir örgüttür. Başlangıçta Avrupa Kamp Kulüpleri Karşılıklı yarar için 1933yılında kurulmuştur. Günümüzde 38 farklı ülkeden 67 yesi bulunan federasyon kamp ve karavan kulüplerini temsil etmektedir. Türkiye'nin federasyona yeliği bulunmaktadır. FICC dünya çapında kamp ve karavancılığın popülaritesinin artmasına katkı sağlamıştır. Federasyon kamp ve karavancılık alt yapısının gelişmesi için, gerekli yasal düzenlemelerin yapılması için ve gençleri daha çok kamp – karavan faaliyetlerine yönlendirmek için faaliyetlerini sürdürmektedir (FICC, 2016).

11.1.5. Uluslararası Diğer Turizm rgtleri

Uluslararası Diğer Turizm rgtleri, turizmin geliştirilmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması başta olmak üzere kendi alanlarındaki kurum ve kuruluşları bir çatı altında toplayarak hem alanın gelişmesi hem de üyelerinin çıkarlarını koruyarak aralarındaki işbirliğinin artırılması yönünde faaliyet gösteren, kar amacı gütmeyen örgütlerdir. Bu bölümde Dünya Turist Rehberleri Birliği Federasyonu, Uluslararası Sosyal Turizm rgt, Uluslararası Kongre ve Toplantılar Birliği, Uluslararası Anıtlar ve Siteler Konseyi, Uluslararası Müzeler Konseyi, Uluslararası Termalizm ve Klimatizm Federasyonu, Uluslararası Doğayı Koruma Birliği hakkında bilgi verilmektedir.

- Dünya Turist Rehberleri Birliği Federasyonu (World Federation of Tourist Guide Association – WFTGA): Birlik 1985 yılında I. Turist Rehberleri Kongresi'nin bir sonucu olarak kurulmuştur. Birliğin ana merkezi Viyana'dadır. Birliğin Asya, Amerika, Afrika, Avrupa, Orta Doğu, Batı Akdeniz, Brezilya ve Portekiz dili konuşulan bölgede de sorumlu bölge temsilcileri bulunmaktadır. Birliğe 70 ülkeden 200.000'den fazla bireysel rehber üyedir. Türkiye'den TUREB (Turist Rehberleri Birliği) birliğe üyedir. Birlik; turist rehberleri birlikleri ve bireysel rehberlerle bağlantı kurmayı, profesyonel turist rehberlerini uluslararası alanda temsil etmeyi, evrensel etik kodların ve becerilerin geliştirilmesini, rehberlerin uluslararası eğitim ve uygulama almalarını sağlamayı ve yeleri arasında bilgi alişverişini geliştirmeyi amaçlamaktadır (WFTGA, 2015).

- Uluslararası Sosyal Turizm rgt (International Social Tourism Organisation – ISTO/OITS): 1963 yılında Uluslararası Sosyal Turizm Bürosu (BITS) olarak kurulan örgüt daha sonra Uluslararası Sosyal Turizm rgt (ISTO) adını almıştır. ISTO, sosyal turizmin gelişmesine katkıda bulunan kar amacı gütmeyen uluslararası bir kuruluştur (ISTO, 2016). Örgüt, lkeleri sosyal turizmde yaşanan gelişmeler hakkında bilgilendirmektedir. Türkiye Cumhuriyeti, Kuruluşun, Onur yesidir (KTB, 2016). Misyonu, gençler, aileler, yaşlılar ve engelliler için eğlence tatil ve turizm erişimini teşvik etmektir. Örgüt aynı zamanda yerel halkın yararına, doğal ve kültürel mirasa saygılı sürdürülebilir turizm ile sosyal turizmi teşvik etmektedir (ISTO, 2016).

- **Uluslararası Kongre ve Toplantılar Birliği (International Congress and Convention Association – ICCA):** 1963 yılında kurulan Uluslararası Kongre ve Toplantılar Birliği, uluslararası dernek toplantıları endüstrisi için küresel toplum ve bilgi merkezi konumundadır. Uluslararası toplantı ve organizasyon düzenleyicilerini temsil etmektedir. Birlik bir yandan uluslararası kongreler, toplantılar, sergiler düzenlemeyi amaçlarken diğer yandan bu konuda bilgi sunmak amacındadır. Dünya çapında 90’dan fazla ülkeden 1000’in üzerinde üyesi bulunmaktadır (ICCA, 2016).

- **Uluslararası Anıtlar ve Siteler Konseyi (International Council of Monuments and Sites - ICOMOS):** 1965 yılında Varşova’da kurulan konsey, uluslararası ve hükümetler dışı bir örgüttür. Konseyin temel hedefi, tarihi anıtlar ve sitelerin korunarak değerlendirilmesine yönelik ilkeler, teknikler ve politikalar geliştirmektir. Bu doğrultuda ilgili her türlü araştırmayı desteklemek ve yönlendirmek konseyin temel amacıdır. Günümüzde ICOMOS’un 110’dan fazla ülkede kurulmuş ulusal komiteleri ve 7500’ü aşkın üyesi bulunmaktadır. Dünyadaki koruma uzmanlarını ortak bir platformda buluşturarak ortak mesleki bir iletişim ve fikir alışverişine imkan tanımak konseyin temel amacıdır. Koruma ilke, teknik ve politikaları ile ilgili bilgi toplamak, değerlendirmek ve yaymak konseyin temel faaliyetleri arasında yer almaktadır. Konseye üye olan Türkiye Uluslararası Anıtlar ve Siteler Konseyi Türkiye Milli Komitesi altında faaliyetleri yürütmektedir (ICOMOS, 2016).

- **Uluslararası Müzeler Konseyi (International Council of Museums - ICOM):** Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO)’nun teşebbüsü ile 1946 yılında Paris’te kurulmuştur. Müze profesyonelleri için kurulmuş olan bir organizasyondur. Müzelerin dünya çapında karşılaştıkları zorluklara çözüm bulmak amacındadır. 136 ülke ve bölgenin uzmanlarından oluşan bir diplomatik forum özelliğindedir. Küresel müzecilik camiasını temsil eden 32000’den fazla üye ve müze profesyoneline sahiptir. Çeşitli müze uzmanlıklarına adanmış 117 milli komite ve 31 uluslararası komitesi bulunur. Konseye üye olan Türkiye ICOM Türkiye Milli Komitesi altında faaliyetleri yürütmektedir (ICOM, 2016).

- **Uluslararası Termalizm ve Klimatizm Federasyonu (World Federation of Hydrotherapy and Climatotherapy - FEMTEC):** Termalizm ve klimatizm ile ilgili tüm kamu ve özel kuruluşların işbirliğini arttırmak amacıyla 1937 yılında kurulmuştur. Günümüzde 30 ayrı ülkeden üyesi bulunan federasyon İtalya merkezlidir. FEMTEC, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ile ilişki içerisinde olan tek sivil toplum kuruluşudur. Pek çok ulusal ve uluslararası kuruluş nezdinde, dünyada hidroterapiyi teşvik etmek; bu kapsamda uluslararası işbirliğini teşvik etmek; sektörde çalışmaların, araştırmaların, eğitim ve deneyimin paylaşılmasını teşvik etmek kuruluşun temel amaçlarıdır (FEMTEC, 2016).

- **Uluslararası Doğayı Koruma Birliği (International Unionfor Consevation of Nature - IUCN):** Uluslararası Doğayı Koruma Birliği, hem hükümet hem de sivil toplum kuruluşlarından oluşan bir birliktir. İnsanlığın ilerlemesi, ekonomik kalkınmanın sağlanması ve doğayı koruma bilincinin oluşturulması ile geliştirilmesinin sağlanması için kamu, özel ve sivil toplum kuruluşlarını ortak bir platformda buluşturmaktadır. IUCN, hükümetleri, sivil toplum kuruluşlarını, bilim adamlarını, işletmeleri, yerel toplumları vb. olmak üzere tüm paydaşları çevresel sorunlara çözüm bulmak ve sürdürülebilir çevreyi sağlamak amacıyla birlikte çalışacakları bir ortam yaratmaktadır. 1948 yılında Morges-İsviçre’de kurulan birlik bugün 1300’den fazla üye kuruluş ve 16000 uzmanı ile doğa koruma konusunda bilgilendirme yapan dünyanın en büyük ve çeşitli çevre ağıdır (IUCN, 2016).

11.2. Ulusal Turizm Kuruluşları

Ulusal turizm kuruluşları ise kamusal turizm kuruluşları ve özel turizm kuruluşları şeklinde sınıflandırılabilir.

11.2.1. Kamusal Turizm Kuruluşları

Devlet veya diğer kamu idareleri tarafından kurulan, yönetilen ve kamu idarelerine bırakılan teşekküllerdir (Sezgin, 2001, 83). Kamusal turizm kuruluşları kâr amacı gütmeyen, ticari amaçları olmayan ve kamu yararını öncelikli tutan işletmelerdir. Türkiye’de Kültür ve Turizm Bakanlığı (KTB) ve İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri bu teşekküllerin en güzel örneklerindedir. Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın örgütlenmesi 1957 yılında Basın, Yayın ve Turizm Vekâleti’nin kurulmasıyla başlamıştır. 1963 yılında vekâletin ismi Turizm ve Tanıtma Bakanlığı olarak değiştirilmiştir. Kültür Bakanlığı ise 1965 yılında Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı bir müsteşarlık olarak örgütlenmeye başlamıştır. 1971 yılında bu müsteşarlık Kültür Bakanlığı’na dönüştürülmüştür. 1982 yılında Kültür Bakanlığı kaldırılarak bu bakanlık Turizm ve Tanıtma Bakanlığı ile birleştirilmiş, bakanlığın ismi Kültür ve Turizm Bakanlığı adını almıştır. 1989 yılında iki bakanlık tekrar ayrılarak farklı bakanlıklar olarak faaliyetlerine devam etmişlerdir. Son olarak 2003 yılında 4848 sayılı “Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkındaki Kanun” ile Kültür ve Turizm Bakanlığı adıyla tekrardan iki bakanlık aynı çatı altında toplanmıştır (KTB, 2015b; KTB, 2015c). Aynı kanuna göre bakanlığın görevleri şu şekilde belirtilmektedir (KTB, 2015d).

- Millî, manevî, tarihî, kültürel ve turistik değerleri araştırmak, geliştirmek, korumak, yaşatmak, değerlendirmek, yaymak, tanıtmak, benimseterek millî bütünlüğün güçlenmesine ve ekonomik gelişmeye katkı sağlamak,
- Kültür ve turizm konuları ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarını yönlendirmek ve işbirliğinde bulunmak, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör ile iletişimi geliştirmek ve işbirliği yapmak,
- Tarihî ve kültürel varlıkları korumak,
- Turizmi, millî ekonominin verimli bir sektörü haline getirmek için ülkenin turizme elverişli bütün imkânlarını değerlendirmek, geliştirmek ve pazarlamak,
- Kültür ve turizm alanlarında her türlü yatırım, iletişim ve gelişim potansiyelini yönlendirmek,
- Kültür ve turizm yatırımları ile ilgili taşınmazları temin etmek, gerektiğinde kamulaştırmak, bunların etüt, proje ve inşaatını yapmak, yaptırmak,
- Türkiye'nin turistik varlıklarını her alanda tanıtıcı faaliyetler ile her türlü imkân ve araçlardan faydalanarak kültür ve turizmle ilgili tanıtma hizmetlerini yürütmek ve
- Kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek

Bakanlık; yurtiçinde kendisine bağlı olarak faaliyetlerini yürüten ve ilgili ilin kültür ve turizminden sorumlu müdürlükleri ile yurtdışında ise farklı ülkelerde kurulan müşavirlikler/ateşelikler şeklinde temsil edilmektedir. 2015 yılı itibariyle yurtiçinde 81 ilin tümünde il kültür ve turizm müdürlükleri faaliyetlerine devam etmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türk Kültürü ve Türkiye turizmini yurtdışında aşağıda sıralanan Müşavirlik ve Ateşelikler ile temsil edilmektedir: (KTB, 2015e)

- Amerika (Washington, New York ve Los Angeles)
- Avrupa (Helsinki, Stockholm, Kopenhag, Lahey, Brüksel, Paris, Madrid, Londra, Berlin, Frankfurt, Zürih, Varşova, Viyana, Roma, Saraybosna, Üsküp, Sofya ve Kiev)
- Ortadoğu ve Arap Yarımadası (Şam, Riyad, Kahire, Tel-Aviv, Dubai, Tahran ve İslamabat)
- Türkî Cumhuriyetler ve Rusya (Bakü, Aşkabat, Duşanbe, Bişkek, Taşkent, Almatı ve Moskova)
- Uzakdoğu (Yeni Delhi, Kuala Lumpur, Pekin ve Tokyo)

11.2.2. Özel Turizm Kuruluşları

Özel hukuk kurallarına göre kurulan ve yönetimleri özel kişilere bırakılan, Türkiye’de de birçok ilde bulunan turizm vakfı, turizm birliği ve turizm derneği gibi teşekküllerdir. Özel turizm kuruluşları, kamusal turizm kuruluşlarında da olduğu gibi kâr amacı gütmeyen veya herhangi bir ticari kaygı taşımayan kuruluşlardır (Sezgin, 2001, 83). Bu kuruluşların kanunda da (5253 sayılı Dernekler Kanunu) belirtilen öncelikli amaçları kamu yararadır. Türkiye’de özel turizm kuruluşu olarak etkin bir biçimde faaliyetlerini ve varlıklarını sürdüren ağırlıklı olarak konaklama sektörünü temsil etmekle birlikte turizmin her alanına katkı sağlayan teşekküllerde bu bölümde açıklanmaktadır.

- **Türkiye Otelciler Federasyonu (TÜROFED):** Özel sektörde Türkiye’deki en büyük örgütlenmelerden biridir. Türkiye Otelciler Birliği’nin 2005 yılında ülkenin çeşitli bölgelerinde faaliyet gösteren otelciler derneklerinin bir araya gelmesi ile kurulmuştur. Otelciler bu oluşumdan önce TUROB ve TÜROB gibi iki farklı çatı altında faaliyetlerini sürdürürken bu yeni yapılanma ile tek çatı altında toplanmıştır (Kaya, 2009, 211). Bu birleşmeyle TÜROFED bugün 15 bölge derneği, 1766 üye tesisi ve Kültür ve Turizm Bakanlığı belgeli tesislerin yaklaşık %60’ını temsil eden bir çatı örgütlenme haline gelmiştir.

Bir meslek örgütü olarak TÜROFED üyelerine daha iyi hizmet verebilmeyi, sektörü geleceğe hazırlayarak doğru yönlendirmeye çalışmaktadır. Daha etkin ve donanımlı bir örgütsel yapılanmayı hedefleyen TÜROFED, Türkiye genelinde daha yaygın şubelerle sektöre hizmet vermeye ve güç birliği yaratmaya yönelik faaliyetler yürütmektedir. Türkiye’de turizm bakanlığı belgeli tüm turizm tesislerini birlik kanalıyla federasyon çatısı altında toplamaya çalışmak birliğin temel amacıdır (TÜROFED, 2015).

- **Akdeniz Turistik Otelciler ve İşletmeciler Birliği (AKTOB):** 1984 yılında kurulan birlik, turizmde hizmet üreticilerinin hem ulusal hem de uluslararası kurum ve kuruluşlar ile iletişimini sağlamak yönünde faaliyetlerde bulunmaktadır. Sektörü kalite, çağdaşlık ve liderlik üçgeninde buluşturmak hedefi ile çalışmaktadır. Diğer yandan, Türkiye turizminde önemli bir yere sahip olan Antalya’yı marka yapmak ve dünya turizm pazarında popüler destinasyonlardan biri haline getirmek amacıyla faaliyetler yürütülmektedir (AKTOB, 2016). Dernek TÜROFED üyesidir.

- **Alanya Turistik İşletmeciler Derneği (ALTİD):** 1985 yılında kurulan dernek kamu yararına çalışmaktadır. Temel hedefi Akdeniz bölgesi ve ülke turizminin gelişmesine katkı sağlamaktır. Toplam 243 üyeyi ve 70.680 yatak kapasitesini temsil etmektedir (ALTİD, 2015). Tatil hizmeti satın alan müşteriler ile işletmeleri aracısız bir şekilde bir araya getirmeye çalışmaktadır. Dernek TÜROFED üyesidir.

- **Anadolu Turizm İşletmecileri Derneği (ATİD):** 1984 yılında kurulan derneğin başlıca amaçları; turizm işletmelerinin sosyo-ekonomik çıkarlarını korumak, turizm işletmelerinin daha etkin çalışmasına katkıda bulunmak, mevzuat konusunda turizm işletmelerini bilgilendirmek, işletmelerden gelen talepler doğrultusunda turizm politikasının oluşturulmasında pay sahibi olmak ve eğitim seminerleri aracılığıyla kaliteli hizmet sunumunu sağlamaktır. Dernek TÜROFED üyesidir (ATİD, 2015).

- **Batı Karadeniz Turizm Otelciler Derneği (BAKTOD):** Batı Karadeniz Turizm Otelciler Derneği bölge sektör temsilcilerini aynı platformda buluşturmak, dostluk ve iş bağlantılarını pekiştirmek, profesyonelliği kuvvetlendirmek için çalışmalarını sürdürmektedir. Dernek TÜROFED üyesidir (BAKTOD, 2016).

- **Bodrum Otelciler Derneği (BODER):** Türkiye’nin önemli turizm merkezi olan Bodrum ve çevresinde turizm işletmelerini tek bir çatı altında toplayan bir dernektir. Bölgede turizmin gelişmesine katkı sağlayarak ülke turizminin gelişmesine katkı sağlamak derneğin temel amacıdır. Bunun dışında üyeleri arasında iletişim ve işbirliğinin gelişmesi yönünde çalışmalar yürütmektedir. Dernek bir yandan bölge işletmelerinin sorunlarına çözüm aramakta diğer yandan bilinçlendirme ve pazarlama çalışmalarını yürütmektedir. Dernek TÜROFED üyesidir (BODER, 2016).

- **Çukurova Turistik Otelciler Birliği (ÇUKTOB):** 1991 yılında kurulan birlik, Adana, Mersin, Hatay ve Osmaniye'deki Kültür ve Turizm Bakanlığında belgeli, turizm işletmelerini tek bir çatı altında toplayan bir sivil toplum kuruluşudur. Bölgedeki turizm işletmelerini bünyesinde toplayan birliğin en önemli hedefi, öncelikle bölge turizminin gelişmesini sağlamak daha sonra ülke turizminin gelişmesine katkıda bulunmaktır. Bu doğrultuda birlik, üyeleri arasındaki iletişimin gelişmesine katkı sağlama, üyelerinin sorunlara çözüm arama, konaklama sektöründe çağdaşlaşmayı sağlama, üyelerin Pazar payının gelişmesine katkı sağlamak gibi faaliyetleri yürütmektedir. Birlik TÜROFED üyesidir (ÇUKTOB, 2016).

- **Denizli Turistik Otelciler ve İşletmeciler Derneği (DENTUROD):** Denizli turizmini geliştirmek adına bölgedeki konaklama tesislerini tek bir çatı altında toplayan dernek 2011 yılında TÜROFED'e üye olmuştur. Bölgedeki turizm işletmelerini bünyesinde toplayan dernek üyeleri arasındaki ilişkilerin gelişmesini sağlamak, sorunlarına çözüm bulmak, ülke turizminin gelişmesine katkıda bulunmak adına çeşitli çalışmalar yürütmektedir (DENTUROD, 2016).

- **Ege Turistik İşletmeler ve Konaklamalar Birliği (ETİK):** Ege Turistik Otelciler Derneği olarak 1958 yılında faaliyetlerine başlayan birlik Türkiye'nin ilk otelcilik derneğidir. ETİK 2005 yılında tüzük değişikliği ile bugünkü adını almıştır. TÜROFED üyesi olan ETİK; turizm sektörünün geliştirilmesine yönelik çalışmaları yapmayı, sürdürülebilir turizm anlayışı ile hareket etmeyi, turizmden elde edilen faydaların sektörün, bölgenin ve ülkenin bütününe yayılmasını amaçlamaktadır. Dernek TÜROFED üyesidir (ETİK, 2015).

- **Fethiye Otelciler Birliği Derneği (FETOB):** Bölge ve ülke turizminin gelişimi için her çalışmaları yürütmek amacıyla, Fethiye ve çevresinde bulunan konaklama işletmelerini bünyesinde toplayan bir dernektir. Bölgedeki otel işletmelerinin sorunlarına çözüm bulmak, işletmelerin hem ulusal hem de uluslararası kurum ve kuruluşlarla iletişimini tesis etmek, işletmeler işbirliği ve dayanışmayı arttırmak amacıyla çeşitli faaliyetler yürüten derneğin temel amacı turizmde kalitenin artırılması ve tesislerin modernleşmesi yönünde projeler üretmektir. 1993 yılında kurulan dernek TÜROFED üyesidir (FETOB, 2016).

- **Güneydoğu Anadolu Turistik Otelciler ve İşletmeciler Derneği (GATOD):** Dernek, Güneydoğu Anadolu Bölgesinin tüm illerinde bulunan otelciler ve turistik işletmelerin işbirliği içinde çalışmalar yürütülmesine yardımcı olmaktadır. Üyelerinin bilgi ve tecrübelerini paylaşımlarına ve turizmin gelişmesi yönündeki çalışmaların yürütülmesi amacıyla çeşitli faaliyetlerde bulunmaktadır. Bölge turizminin gelişmesiyle ülke turizminin gelişmesine katkıda bulunmak, turistik otelciler ve yatırımcılar arasında işbirliği sağlamak ve sorunlara çözümler bulmak için çalışmalar yürütmektedir. Dernek TÜROFED üyesidir (GATOD, 2016).

- **Güney Ege Turistik Otelciler ve İşletmeciler Birliği (GETOB):** 44 üye ile "Marmaris Turistik İşletmeler ve Konaklamalar Derneği" adı altında 1987 yılında kurulmuştur. Marmaris ve çevresinde bulunan konaklama işletmelerini tek bir platformda buluşturmaya hedefleyen birliğin temel amacı öncelikle bölge sonrasında ülke turizminin gelişmesine katkı sağlamaktır. Birliğe üye işletmeler arasındaki iletişim ve işbirliğini arttırmak, üyelerin yaşadıkları sorunlara çözüm geliştirmeye yardımcı olmak, otelcilik alanında üyelerin bilinçlendirme çalışmalarını yapmak, birliğin faaliyetleri arasında yer almaktadır. Turizm sektörünün ve bölgenin önde gelen kuruluşlarından biri olan GETOB, TÜROFED (Türkiye Otelciler Federasyonu) bünyesinde on iki (12) bölge kuruluşundan birisi olarak Marmaris, Köyceğiz, Dalaman, Dalyan, Sarıgerme, Akyaka, Turunç, Selimiye, Hisarönü, Bozburun, İçmeler ve Muğla merkezden oluşan bölgeyi kapsamaktadır (GETOB, 2016).

- **Güney Marmara Turistik Otelciler ve İşletmeciler Birliği (GÜMTOB):** 1984 yılında "Bursa Otelciler Derneği" adı ile 1984 yılında faaliyetlerine başlayan birlik bugünkü adını 1989 yılında yaptığı ilk Genel Kurul'da almıştır. Turizm sektörünün sorunları ve çözüm yolları ile ilgili bilimsel ve pratik çalışmalar yapmak, benzer çalışmalara destek sağlamak birliğin temel amacıdır. Üyelerini sektör içinde ve dışında temsil eden birlik aynı zamanda üyelerinin iletişim ve işbirliğini geliştirerek turizmle doğrudan veya dolaylı ilgisi bulunan kurum ve kuruluşlarla irtibatı ve koordinasyonu sağlamaktadır. GÜMTOB; Dünya Turizm Örgütü, Uluslararası Otel ve Restoranlar Birliği, Hospitality Europe ve TÜROFED üyesidir (GÜMTOB, 2015).

- **Karadeniz Turistik İşletmeciler Derneği (KATİD):** Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı bakanlık belgeli tesisleri bir çatı altında toplamak amacıyla 2013 yılı sonunda kurulan dernek güç birliği yapmak amacıyla bölgedeki birçok işletmeyi bir araya getirmeyi başarmıştır. Birliğin öncelikli amacı bölgedeki işletmelerin işbirliğini arttırarak bölge turizminin gelişmesine katkı sağlamaktır. Karadeniz Turistik İşletmeciler Derneği TÜROFED üyesidir (KATİD, 2015).

- **Kapadokya Turistik Otelciler ve İşletmeciler Derneği (KAPTİD):** 1988 yılında Nevşehir merkezli olarak kurulan dernek Kapadokya bölgesi illeri olan Aksaray, Nevşehir, Niğde ve Kayseri’de bulunan turizm işletmelerini tek bir çatı altında toplamıştır. Kapadokya’yı tek başına bir destinasyon haline getirmeyi hedefleyen derneğin amacı; Kapadokya’yı ulusal ve uluslararası alanda tanıtmaktır. Dernek bu amaçla dünyanın birçok farklı noktasında çeşitli etkinlikler düzenlemekte ve büyük fuarlara katılmaktadır. Dernek TÜROFED üyesidir (KAPTİD, 2015).

- **Kuşadası Otelciler ve Yatırımcılar Derneği (KODER):** Kuşadası ve çevresindeki otel işletmelerini tek bir çatı altında toplayan dernek bölge turizminin ve işletmelerin gelişimini sağlamak amacıyla çeşitli faaliyetler yürütmektedir. Kuşadası merkezli olarak turizm işletmeleri arasında koordineli bir şekilde bilgi aktarımının sağlanması, çalışmaların düzenli bir biçimde sürdürülebilmesine yardımcı olmak ve ilgilendiği faaliyet alanı itibariyle kamuya yararlı olmak amacıyla kurulan dernek TÜROFED üyesidir (KODER, 2015).

- **Türkiye Otelciler, İşletmeciler ve Yatırımcılar Birliği (TUROB):** Birlik “Marmara Bölgesi Turistik Otelciler Derneği” (TOD) adı ile 1971 yılında, 13 kişinin katılımı ile kurulmuştur. Birlik, turizmin ve sektörün yaşadığı sorunları belirleyerek bu sorunlara çözüm önerileri geliştirmek amacıyla bilimsel ve pratik çalışmalar yapmak, bu tür çalışmalara destek sağlamak amacıyla kurulmuştur. Birliğin temel hedefi turizmin ve turizm işletmelerinin gelişmesine katkı sağlamaktır. Bu amaçla birlik, üyeleri arasında ve turizmle doğrudan veya dolaylı ilgisi bulunan kurum ve kuruluşlarla iletişim ile koordinasyonu sağlamak için çeşitli faaliyetler yürütmektedir. Üyelerini sektör içinde ve dışında temsil eden birlik; Dünya Turizm Örgütü, Hospitality Europe ve Uluslararası Otel ve Restoranlar Birliği üyesidir (TUROB, 2015).

- **Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB):** Birlik, 1972 yılında yürürlüğe giren 1618 sayılı “Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu” uyarınca kurulmuştur. Turizm sektöründe yaşanan sorunlara dikkat çekerek ilgili kurum ve kuruluşların dikkatini çeken mesleki bir birliktir. Turizmde yaşanan gelişmeler ve sorunlar ile ilgili kamuoyunu bilgilendirmeyi kendine amaç edinen birlik, aynı zamanda seyahat acentacılığı mesleğinin gelişimine katkıda bulunmayı da hedeflemektedir. 2015 yılı itibariyle 8544 üyesi bulunan birlik; Dünya Turizm Örgütü, Uluslararası Seyahat Acentaları Birlikleri Federasyonu ve Avrupa Birliği içindeki Seyahat Acentaları ve Tur Operatörleri Birlikleri Grubu üyesidir (TÜRSAB, 2015).

- **Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu (TURİNG):** 6 Kasım 1923’de kurulan Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu; otomobil, mobilite ve turizm alanında Türkiye’nin en yetkin kuruluşlarından biridir. İlk olarak “Türk Seyyahın Cemiyeti” adı ile faaliyetlerine başlayan kurum daha sonra “Türkiye Turing Kulübü” adını almıştır. 1930’lu yıllarda kamu yararına çeşitli faaliyetler yürüten kurum daha sonra gümrük ve trafik mevzuatının değişmesiyle özel yetkiler ve görevler almıştır. Turizm, kültür ve otomobil alanlarında uzun yıllar boyunca bir devlet organı gibi görev yapan kurum Türkiye’nin ilk prospektüslerini, ilk afişlerini, ilk turistik rehberlerini, ilk karayolu haritasını bastırmıştır. Ayrıca ilk dil kursları, ilk tercüman rehber sınavları, ilk turizm incelemeleri, ilk turizm kongre ve konferansları TURİNG çatısı altında düzenlenmiştir (Turing, 2016).

- **Turist Rehberleri Birliği (TUREB):** Birlik, 22 Haziran 2012 yılında yürürlüğe giren 6326 sayılı “Turist Rehberliği Meslek Kanunu” kapsamında kurulmuştur. İstanbul, Antalya, İzmir, Ankara, Aydın, Muğla ve Nevşehir olmak üzere yedi meslek odası ve Adana, Bursa, Çanakkale, Gaziantep, Şanlıurfa ve Trabzon olmak üzere altı bölgesel meslek odası ile Türkiye’de örgütlenmiş toplam 13 odanın kamu kurumu niteliğindeki mesleki üst kuruluşudur. Birliğin merkezi Ankara’dadır. Birlik, turist rehberlerinin hak ettikleri değeri görmeleri ve turizmde

etkin rol almaları amacıyla çeşitli faaliyetler yürütmektedir. Ülkenin kültür ve turizm politikaları doğrultusunda turist rehberleri tarafından tanıtılmasının sağlanması ve yasadışı rehberlik faaliyetlerinin engellenmesi birliğin temel amaçlarından biridir. Birlik ayrıca turist rehberlerinin gelişim ve eğitimini sağlamak üzere uzmanlık sertifikası programları ile bireysel sertifikası programları düzenlemektedir (TUREB, 2015).

- **Türkiye Turizm Yatırımcıları Derneği (TYD):** 1988 yılında kurulan dernek; turizm sektöründe yatırım yapan kişileri ve işletmeleri tek bir çatı altında toplayan ve onları temsil eden bir örgütlenmedir. Ülkemizin dünya turizminden aldığı payı her geçen gün biraz daha artması için çaba sarf eden derneğin temel faaliyetleri arasında turizm yatırımcılarının sorunlarının çözümüne yardımcı olmak ve kamuoyuna turizm yatırımcılığının önemini anlatmak bulunmaktadır. Toplamda 285.000 yatağı, 42.760 uçak koltuğunu, 11.200 marina/yat kapasitesini ve 400.000 istihdamı temsil etmektedir. TYD; Dünya Turizm Örgütü, Kemer Yöresi Tanıtım Vakfı, Belek Turizm Yatırımcıları Ortak Girişimi, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu, Kütahya Tanıtım Vakfı, Türkiye Çevre Eğitim Vakfı, Turizm Geliştirme ve Eğitim Vakfı, Antalya Tanıtım Vakfı ve Bodrum Yarımadası Tanıtım Vakfı üyesidir (TYD, 2015).

- **Belek Turizm Yatırımcıları Ortak Girişimi (BETUYAB):** 1989 yılında oluşturulan bu ortak girişimin temel hedefi belek ve çevresinin altyapı sorunlarının giderilmesidir. BETUYAB, Belek bölgesindeki altyapı sorunlarının devlet-özel sektör işbirliği ile çözülmesine yönelik faaliyetler yürütmektedir. Ayrıca, bölgenin tanıtımından, bölgede sivrisinek-karasinek-tatarcık mücadelesinden ve bölgedeki çevresel faaliyetlerden sorumludur (BETUYAB, 2015).

- **Profesyonel Otel Yöneticileri Derneği (POYD):** 1992 yılında Antalya'da kurulan dernek profesyonel otel yöneticilerini temsil eden bir örgütlenmedir. Otel işletmeciliğinde uzmanlaşmayı arttırmak, otel yöneticileri arasında yardımlaşma ve iletişimi kuvvetlendirmek amacıyla çeşitli faaliyetler yürütmektedir. Otelcilik sektörünün ve otel yöneticilerinin sorunlarını tespit etmek bu sorunlara çözümler bulmak derneğin temel amaçlarından biridir. Otel yöneticilerinin turizm sektördeki gerçek rolünü ve yerini bulmasını sağlamaya yönelik çeşitli faaliyetler yürüten dernek, yöneticilerin sektörde işverenler, çalışanlar, diğer kurum ve kuruluşlar ile ilişkilerine yardımcı olmakta, yön vermekte ve uygun düzenlemeler yapmaktadır (POYD, 2015).

- **Turizm Araştırmaları Derneği (TURAD):** Dernek farklı sektörlerden 26 kurucu kişinin bir araya gelmesi ile kurulmuştur. Derneğin öncelikli amaçları arasında; turizm ve sektör ile ilgili doğru bilgi üretimine katkıda bulunmak, turizm sektörüne ilişkin verileri toplamak, toplanan verilere ulaşmak isteyen ve turizme ilgi duyan herkesin kolaylıkla yararlanacağı bir başvuru merkezi haline gelmek sayılabilir (TURAD, 2015).

- **Turizm Yazarları ve Gazetecileri Derneği (TUYED):** Turizm sektörüne yönelik yazılı ve görsel basın yayın organlarında çalışan gazeteci, yazar, editör, muhabir ve araştırmacılar tarafından 1996 yılında kurulan bir dernektir. Derneğin amacı; turizm haberi yapan gazeteci, yazar, editör, muhabir ve araştırmacıların sahip olduğu deneyim ve bilgi birikimi ile kamuoyuna turizm sektörü hakkında doğru bilgi aktarımını sağlamaktır (TUYED, 2015).

- **Uluslararası Turizm Eğitimcileri ve Profesyonelleri Derneği (TİYADER):** "Turizm Çalışanları Meslek Yasaları"nın çıkarılması için çeşitli faaliyetler yürüten Sivil Toplum Kuruluşu fonksiyonunu yerine getiren bir dernektir. Dernek, Türkiye'yi en çok turist ağırlayan ülkeler sıralamasında ve en çok turizm geliri elde eden ülkeler sıralamasında üst sıralara taşımak amacıyla çeşitli çalışmalar yürütmektedir. Yurt içinde ve dışında şubeleri bulunan dernek, "Türkiye Turizm Konseyi ve Turizm Meslekleri Yasası" taslağını ortak akıl ile şekillendirmek ve çıkarılmasını sağlamak için gerekli çalışmalar yürütmektedir. Turizm işletmelerinin nitelikli ve güvenilir bir insan kaynağına sahip olmasını sağlamak derneğin temel hedefleri arasında yer almaktadır (TİYADER, 2016).

- **Turizm Akademisyenleri Derneği (TUADER):** Proaktif mesleki gelişim ve işbirlikleri yoluyla turizm eğitimi ve araştırmalarında niteliksel iyileşmeye katkıda bulunmak, bilginin üretimini desteklemek ve tüm paydaşlar arasında yayılmasını kolaylaştırmak amacıyla 2015 yılında kurulmuştur. Turizm akademisyenlerinin bir ağ oluşturarak, turizm eğitimi ve

araştırmalarında niteliksel gelişimi önceleyen ve bilgi birikimlerinin hayata geçirilmesine çalışan öncü bir meslek örgütüdür (TUADER, 2016).

-Sendikalar: İşçilerin hak ve çıkarlarını korumak ve geliştirmek amacıyla oluşturulan örgütlenmelerdir. Farklı sendikal yapıların ve farklı sendikal mücadele biçimlerinin ortaya çıkmasının temel sebebi, işçilerin sahip olduğu hakların ve çıkarların ne olduğuna ilişkin görüş ayrılıklarından kaynaklanmaktadır (Öztürk, 2013, 270). Turizm sektörü çalışanları meslekleri itibariyle “18’ nolu Konaklama ve Eğlence İşleri” iş kolunda yer almaktadır (Tekin ve Tüfekçi, 2015, 179). Konaklama ve Eğlence İşleri İş Kolunda faaliyette bulunan sendikalar ve üye işçi sayıları tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Konaklama ve Eğlence İşleri İş Kolundaki Sendikalar ve Üye İşçi Sayıları (2016)

Sendika Adı	İşçi Sayısı	%
TOLEYİS (Türkiye Otel Lokanta Dinlenme Yerleri İşçileri Sendikası)	15,018	1.89
OLEYİS (Türkiye Otel, Lokanta ve Eğlence Yerleri İşçileri Sendikası)	9,205	1.16
TURKON-İŞ (Turizm Konaklama ve Eğlence Sanayii İşçileri Sendikası)	4,703	0.60
PAK TURİZM-İŞ (Pak Turizm İşçileri Sendikası)	983	0.13
DEV TURİZM-İŞ (Devrimci Turizm İşçileri Sendikası)	914	0.12
FUTBOL SEN (Futbol alışanları Sendikası)	228	0.03
TÜM EMEK-SEN (Turizm Otel Spor Emekçileri Sendikası)	90	0.02
TURİZM İŞ (Turizm İşçileri Sendikası)	73	0.01
SPOR EMEK-SEN (Devrimci Spor Emekçileri Sendikası)	10	0.01
TS (Turizm alışanları Sendikası)	7	0.01
Toplam İşçi Sayısı: 794,739	31,231	3.98

Kaynak: ÇSGB, (2016), http://www.cs.gb.gov.tr/media/1719/2016_ocak_6856.pdf; Erişim Tarihi: 22.04.2016.

Konaklama ve Eğlence İşkolundaki sendikal hareketler incelendiğinde, Türkiye’deki sendikal hareketlerin gelişmesi ile paralellik gösterdiği görülmektedir (Aymankuy, 2005, 26). Bununla birlikte Türkiye’de kamuda görülen yüksek sendikal örgütlenme özel sektörde ve benzer şekilde turizm sektöründe görülmemektedir (Tekin ve Tüfekçi, 2015, 197). Diğer bir ifadeyle turizm sektöründeki sendikal örgütlenme oldukça düşük düzeydedir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın Ocak 2016 istatistiklerine göre (Tablo 1), Konaklama ve Eğlence İşleri İş Kolunda alışan işçi sayısı 794,739’dur. Bu işçilerin 31,231’i sendikaya üyedir. Bu işkolundaki sendikalaşma oranı %3.98’dir.

Yararlanılan/Önerilen Kaynaklar

- AKTOB, (2016), <http://www.aktob.org.tr/hakkimizda>; Erişim Tarihi: 16.03.2016.
- ALTİD, (2015), <http://www.altid.org.tr/tr/Hakkimizda/393-ALTID.html>; Erişim Tarihi: 19.10.2015.
- ATİD, (2015), <http://www.atid.org.tr/misyonumuz.html>; Erişim Tarihi: 19.10.2015.
- AYMANKUY, Şimal Yakut, (2005), *Turizm Sektöründe Sendikalaşma ve Hizmet İlişkisi (Otel İşletmelerinde Bir Uygulama)*, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- BAKTOD, (2016), <http://baktod.org/dernegimiz/>; Erişim Tarihi: 15.04.2016.
- BETUYAB, (2015), <http://betuyab.com.tr/tr/10/betuyab>; Erişim Tarihi: 19.10.2015.
- BODER, (2016), <http://www.boder.org/kurumsal.html>; Erişim Tarihi: 15.04.2016.
- CLIA, (2015), <http://www.cruising.org/about-the-industry/about-clia>; Erişim Tarihi: 19.10.2015.
- ÇSGB, (2016), http://www.csgeb.gov.tr/media/1719/2016_ocak_6856.pdf; Erişim Tarihi: 22.04.2016.
- ÇUKTOB, (2016), <http://cuktob.turofed.org.tr/hakkimizda.html>; Erişim Tarihi: 22.04.2016.
- DENTUROD, (2016), http://www.denturod.com.tr/index.php?navi=dernek-sf_150; Erişim Tarihi: 22.03.2016.
- DIŞ İLİŞKİLER VE AB KOORDİNASYON DAİRESİ BAŞKANLIĞI, (2016), “Uluslararası Örgütler”, <http://www.http://disiliskiler.kulturturizm.gov.tr/TR,22127/uluslararasi-turizm-birligi-ait-ve-uluslararasi-otomobi-.html>; Erişim Tarihi: 15.04.2016.
- DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI, (2015), <http://www.mfa.gov.tr/birlesmis-milletler-dunya-turizm-orgutu.tr.mfa>; Erişim Tarihi: 19.10.2015.
- DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI, (2016), “Uluslararası Kuruluşlar ve İlişkilerimiz”, <http://www.mfa.gov.tr/sub.tr.mfa?23a3fc26-4f3b-47dd-943e-d8934cdad97e>; Erişim Tarihi: 19.04.2016.
- ETİK, (2015), <http://www.etik.org.tr/etik-kindir>; Erişim Tarihi: 19.10.2015.
- FAI, (2016), <http://www.fai.org/index.php>; Erişim Tarihi: 19.03.2016.
- FEMTEC, (2016), <http://www.femteconline.org/index.php?j=01-Who-we-are.txt>; Erişim Tarihi: 22.02.2016.
- FETOB, (2016), <http://www.fethiyefetob.com/index.php?>; Erişim Tarihi: 03.03.2016.
- FICC, (2016), <http://ficc.org/txt.php?t=3>; Erişim Tarihi: 03.03.2016.
- GATOD, (2016), <http://www.gatod.org.tr/kurumsal.html>; Erişim Tarihi: 03.03.2016.
- GETOB, (2016), http://www.getob.org/?page_id=2; Erişim Tarihi: 03.03.2016.
- GÜMTOB, (2015), <http://www.gumtob.org/index.php/hakk%C4%B1m%C4%B1zda/g%C3%BCmtob-nedir>; Erişim Tarihi: 19.10.2015.
- IATA, (2015), <http://www.iata.org/about/Pages/index.aspx>; Erişim Tarihi: 19.10.2015.
- IATM, (2016), <http://www.iatm.co.uk/index.php/about-us/about-iatm.html>; Erişim Tarihi: 23.03.2016.
- ICCA, (2016), <http://www.iccaworld.com/abouticca.cfm>; Erişim Tarihi: 22.02.2016.
- ICOM, (2016), <http://icomturkey.org/tr/k%C4%B1saca-icom>; Erişim Tarihi: 22.02.2016.
- ICOMOS, (2016), <http://www.icomos.org.tr/?Sayfa=Icerik&ayrinti=Icomos&dil=tr>; Erişim Tarihi: 18.02.2016.
- IH&RA, (2015), <http://ih-ra.com/#>; Erişim Tarihi: 19.10.2015.
- ISTO, 2016, <http://www.oits-isto.org/oits/public/section.jsf?id=29>; Erişim Tarihi: 23.03.2016.
- IUCN, 2016, <http://www.iucn.org/secretariat/about>; Erişim Tarihi: 19.03.2016.
- KAPTİD, (2015), <http://www.cappadociaexplorer.com/detay.php?id=45&cid=60>; Erişim Tarihi: 19.10.2015.
- KATİD, (2015), <http://www.katid.org>; Erişim Tarihi: 19.10.2015.

- KAYA, İsmet (2009), Türkiye’de Turizm Örgütlenmesi. *Türk Turizm Tarihi(Yapısal ve Sektörel Yaklaşım)*,(Edt. Şenol Çavuş, Zehra Ege ve Osman Eralp Çolakoğlu), ss.203-220. Detay Yayıncılık, Ankara.
- KODER, (2015), <http://www.koder.org.tr/tuzuk.aspx>; Erişim Tarihi: 19.10.2015.
- KTB, (2015a), <http://disiliskiler.kultur.gov.tr/TR,22149/birlesmis-milletler-dunya-turizm-orgutu-bmdto.html>; Erişim Tarihi: 18.10.2015.
- KTB, (2015b), <http://www.kulturvarliklari.gov.tr/TR,43034/tarihce.html>; Erişim Tarihi:18.10. 2015.
- KTB, (2015c), <http://teftis.kulturturizm.gov.tr/TR,14144/teftis-kurulunun-kisa-birtarihcesi.html>; Erişim Tarihi: 18.10.2015.
- KTB, (2015d), <http://www.kultur.gov.tr/TR,22959/kurulus-amaci-ve-gorevleri.html>; Erişim Tarihi: 18.10.2015.
- KTB, (2015e), <http://www.kultur.gov.tr/TR,22999/yurtdisi-teskilati.html>; Erişim Tarihi: 19.10.2015.
- ÖZTÜRK, Mustafa, (2013), Sendikal Demokrasinin Örgütlü Hareketler Açısından Önemi, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18 (2), ss.269-285.
- POYD, (2015), <http://www.poyd.org/poyd/menu/tr/41/dernek.aspx>; Erişim Tarihi: 19.10.2015.
- SEZGİN, Mesut Orhan (2001), *Genel Turizm ve Turizm Mevzuatı*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- TEKİN, Ömer Akgün ve Ömer Kürşad Tüfekçi, (2015), *Turizm Öğrencilerinin Sendika Algısı: Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17 (1), ss.171-200.
- TİYADER, (2016), <http://tiyader.org/hakkimizda/>; Erişim Tarihi: 04.04.2016.
- TUADER, (2016), <http://tuader.org/tahrihcemiz/>; Erişim Tarihi: 04.04.2016.
- TURAD, (2015), <http://turad.org/turad-hakkinda.php>; Erişim Tarihi: 19.10.2015.
- TUREB, (2015), http://tureb.org.tr/sayfa_detay.aspx?id=1; Erişim Tarihi: 19.10.2015.
- TURİNG, (2016), <http://www.turing.org.tr/tarihce/>; Erişim Tarihi: 23.03.2016.
- TUROB, (2015), <http://www.turob.com/hakkimizda.aspx>; Erişim Tarihi: 19.10.2015.
- TUYED, (2015), <http://www.tuyed.org.tr/tuyed/>; Erişim Tarihi: 19.10.2015.
- TÜROFED, (2015), <http://www.turofed.org.tr/hakkimizda>; Erişim Tarihi: 19.10.2015.
- TÜRSAB, (2015), http://www.tursab.org.tr/tr/tursab/tursab-hakkinda_3.html; Erişim Tarihi: 19.10.2015.
- TYD, (2015), <http://www.tyd.org.tr/sayfa/KURUMSAL-58/39>; Erişim Tarihi: 19.10.2015.
- UFTAA, (2016), <http://www.uftaa.org/index.php/aboutus/about-uftaa>; Erişim Tarihi: 23.03.2016
- UNESCO Türkiye Milli Komisyonu, (2016), “UNESCO Nedir?”, <http://www.unesco.org.tr/?page=15:62:1:turkce>; Erişim Tarihi: 21.04.2016
- UNWTO, (2015), <http://www2.unwto.org/content/who-we-are-0>; Erişim Tarihi: 19.10.2015.
- WATA, (2015), <http://www.wata.net/about.asp>; Erişim Tarihi: 19.10.2015.
- WFTGA, (2015), <http://www.wftga.org/who-we-are/what-wftga>; Erişim Tarihi: 19.10.2015.
- WTTC, (2015), <http://www.wttc.org/about/>; Erişim Tarihi: 19.10.2015.

Yrd. Doç. Dr. Seda ŞAHİN

Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Turist Rehberliği bölümünden 2002 yılında mezun oldu. 2004 yılında Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulunda araştırma görevlisi olarak göreve başladı. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalında 2005 yılında Yüksek Lisansını, 2012 yılında doktorasını tamamladı. Halen Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi Turist Rehberliği bölümünde Yardımcı Doçent Doktor olarak görev yapmaktadır. Evli ve iki çocuk annesidir.

Öğr. Gör. Aydın Ünal

10 Nisan 1988'de Antalya ilinin Kaş ilçesinde doğdu. İlk ve orta üretimini Elmalı ilçesinde tamamlayan yazar 2005 yılında Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Seyahat İşletmeciliği Bölümünde lisans eğitimine başladı. Lisans eğitiminin ardından 2009 - 2011 arasında Sakarya Üniversitesi'nde Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalında yüksek lisans eğitimini tamamladı. 2013 yılında Balıkesir Üniversitesi'nde Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalında doktora eğitimine başladı. Yazarın doktora eğitimi ve Kırklareli Üniversitesi'ndeki akademik kariyeri halen devam etmektedir.